

תקצירי סיפורים | עיבוד: שמעון אדף
Story Synopses | Adapted by Shimon Adaf

רוני פחימה ובתיה קולטון
הקוף למד לארוג
Roni Fahima & Batia Kolton
Monkey at the Loom

אוצר: יובל סער | ליווי אמנותי: ליאור שביל
Curator: Yuval Saar | Artistic Consultant: Lior Shvil

הקוף למד לארוג

מעשה בקוף, מסופר בקרב הסורים, שאדונו ביקש ללמד אותו לארוג. ואולם הקוף, גם כאשר הוכה מכות נמרצות, סירב לגשת למלאכה. לבסוף הביא האדון כבשה, והשים עצמו כמורה לה את אומנות הטוויה. כשזו נכשלה, שחט אותה האדון, והקוף המבוהל התיישב ליד הנול וארג, וארג.

שלוש אחיות

בבית אחד גרו שלוש אחיות זקנות, ואף שעבדו מבוקר עד ליל בתפירה, נותרו עניות מרודות. יום אחד הגיע גביר והזמין אצלן שמלת כלולות לבתו. והן תפרו שמלה יפה להלל. אלא שבתום המלאכה פצחו בשיחה על מצבן. הראשונה הלינה, השנייה בכתה, והשלישית אך פתחה את פיה ופרץ דם ניתז ממנו והכתים את השמלה. כשבא הגביר לקחת את השמלה וראה את כתם הדם, נזף באחיות ולא שילם להן את שכרן. נאנחו האחיות ואמרו, אילו רק הקדימה האחות השלישית לרקוק את הדם בטרם בכתה האחות השנייה היה בידן לשטוף את השמלה בדמעותיה.

מבוסס על סיפורו של ש"י עגנון "שלוש אחיות", בתוך אלו ואלו (תל-אביב, שוקן, 1998)

שלוש הטוות

לפני שנים רבות עברה מלכה סמוך לבית שבו גרו אם ובתה העצלה. כדי לחפות על בטלנותה של ילדתה, שיקרה האם ואמרה למלכה שהנערה היא טווה אומנית. לקחה המלכה את הנערה והכניסה אותה לשלושה חדרים מלאים בפשתן. טווי אותו, אמרה לה, ואם תעמדי במשימה, אשיא אותך לבני. ישבה הנערה ומיררה בבכי. והינה, בעודה מתאוננת על מר גורלה, קרבו אליה שלוש טוות, שלכל אחת מהן פגם גופני בולט. הנערה שטחה את צרתה בפניהן, והן ענו ואמרו שהן מוכנות לטוות את הפשתן בתנאי שיוזמנו לחתונתה. הנערה הסכימה. הן טוו את ערמות הפשתן למופת. המלכה, שהשתאתה לנוכח כישרונה של הנערה, עמדה בהבטחתה, וגם הנערה לא מעלה בהבטחתה שלה. הטוות הוזמנו אחר כבוד לחתונה. בתום החופה תמה הנסיך על האורחות המשונות של כלתו, וכשהציגה אותן שאל על פגמיהן הגופניים. והן סיפרו: זאת רגלה התרחבה מדריכת הגלגל; זאת שפתה התחתונה רפסה מליקוק החוט; וזאת – אגודלה התעבה מגלגול החוט. נבהל החתן ופטר את אשתו הטרויה ממלאכת הטוויה לצמיתות.

מתוך אגדות האחים גרים

שלוש המוירות

בקרב עמים רבים שב ומסופר הסיפור הזה, על שלוש אחיות הגורל. בפי היוונים הן קרויות קלותו, לאַכְּסִיס ואטרופוס. גורל כל חי מצוי בידיהן בדמות חוט – תוחלת ימיה של כל ברייה. קלותו טווה אותו, לאכסיס מודדת את אורכו ואטרופוס, הבכורה, חותכת אותו, גוזרת על קץ הטוויה.

אדרות הלחש

טנאקווי וארבעת אחיה נאלצו לברוח מביתם ולצאת למסע לאורך הנהר. מכשולים רבים נקרו בדרכם, וסכנות ואסונות טבע. ואת כל עלילות המסע ארגה טנאקווי לכדי אדרות קסומות.

מבוסס על דיאנה ווין ג'ונס, *אדרות הלחש* (1979), תרגום: ענבל שגיב-נקדימון (תל-אביב: עוז, 2020)

חברושקה

ילדה יתומה הייתה אי שם, חברושקה שמה. אישה אחת אספה אותה לביתה, ועד מהרה עשתה אותה לשפחה לה ולשלוש בנותיה. בכל בוקר עמסה עליה את כל מלאכות הבית, ופעם אף הגדילה לעשות והטילה עליה לטוות כמות אדירה של פשתן. הלכה חברושקה אל חברתה היחידה, הפרה המנומרת באחו, ותינתה בפניה את צרותיה. אמרה לה הפרה, היכנסי באוזן אחת שלי וזחלי החוצה מהאוזן השנייה. חברושקה צייתה, והינה בצאתה היה הפשתן טווי, וחוטיו ארוגים לבדים. אולם דעתה של האם המרשעת נטרדה מהצלחתה של חברושקה. בזו אחר זו שלחה את בנותיה – בעלת העין האחת, בעלת זוג העיניים ובעלת שלוש העיניים – לרגל אחריה. פעמיים יכלה חברושקה למזימתה של האם המרשעת, והרדימה בשירה את עיני הבנות. אבל כששרה לשלישית, רק שתיים משלוש עיניה נעצמו, וסודה של חברושקה התגלה. ציוותה האם המרשעת על בעלה לשחוט את הפרה. כששמעה חברושקה את הגזרה השתפכה בבכי. הרגיעה אותה הפרה והורתה לה לקבור את עצמותיה בשדה ולהשקות אותן. ברבות הימים צמח מן העצמות עץ תפוחים. בוקר אחד עבר בסביבה פרש וחשקה נפשו בתפוח. הוא ביקש מבנות המשפחה שיקטפו ויגישו לו אחד. אך העץ הרחיק מהן את ענפיו בכל פעם שניסו להגיע לתפוחים, ורק אל חברושקה הושיט אותם. תמורת התפוח שנתנה לו נשא אותה הפרש לאישה.

מבוסס על אגדה רוסית

האורגת

בארץ רחוקה היה הייתה אורגת חרוצה וענייה. מבוקר עד ליל עמלה על אומנותה, ופרנסה את שלושת בניה. יום אחד, בבואה לשוק למכור את מרכולתה, ראתה תמונת נוף של אגם ועצים. כה נשא חן בעיניה הנוף, שמילא את מחשבותיה והיא שבתה מעבודתה. בן זקוניה, שמצוקתה נגעה לליבו, הציע לה לארוג את המראה הנפלא, והיא שעתה לעצתו. כשנשלמה המלאכה והיא החזיקה באריג להציגו לראווה, נשבה רוח וחטפה אותו מבין ידיה. אולם האורגת לא אמרה נואש. היא שלחה את בניה, זה אחר זה, לחפשו. כל אחד מהם בתורו פגש על דרכו אישה זקנה, שסיפרה לו שהפיות הן שגזלו את האריג, והנחתה אותו אל משכנו; סוס פלאים מאבן מחכה לשאת אותו לשם, מעל סכנות ומחוזות אימים, והוא יתעורר לחיים רק כאשר יעקור הבן את שיניו שלו וישבצן בפי הסוס. שני הבנים הגדולים נרתעו מהמשימה. אך לא בן הזקונים. אהבת אימו נטעה בו נחישות. הוא מילא את הוראותיה של הזקנה בלא התנגדות, ועל סוס האבן טס אל משכן הפיות. אלה מיהרו וקיבלו את פניו ואמרו לו שמראה הנוף שבאריג הנפלא העיר את חמדנותן והן שוקדות על העתקתו, ובזמן שיחכה לסיום המלאכה, עליו לבצע כמה משימות. בן הזקונים לא היה מוכן כלל להמתין, ובאישון ליל חילץ מחזקתן את האריג ונמלט. הוא שב אל הזקנה, נטל את שיניו בחזרה, ואץ אל בית אימו. שם פרשו האם והבן הנאמן את האריג, והנוף, ששמץ מקסם הפיות דבק בו, התגלגל לכדי מציאות – בקתה ואגם שלווים. נכנסו האם ובנה אל תוכו, וגילו כי אחת הפיות, שהשכילה לארוג את עצמה בשולי האריג, ממתנה להם בו. הפיה נישאה לבן הזקונים, ואם לא מתו, הם עדיין חיים באושר ובעושר בנוף המכושף.

מבוסס על אגדה סינית
